

ચાલો, ગાઈએ ગીતડું :

ટરરર..... ટરરર..... ઢમઢમઢમ.....

કરો રમકડાં કૂચકદમ.....

હાથીભાઈ ચાલે આગળ,

પાછળ ઊંટસવારી,

ખડાક ખડબડ ઘોડો દોડે,

ને શી છટા અમારી !

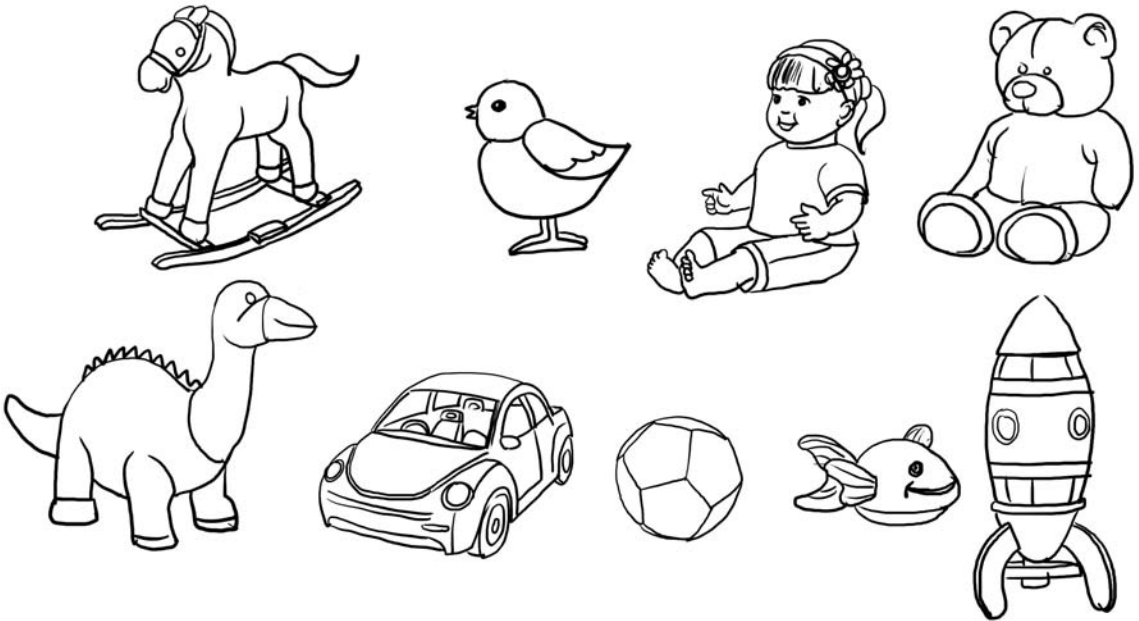
ચલો સૈનિકો કદમકદમ.....

કરો રમકડાં કૂચકદમ.....

ટરરર..... ટરરર..... ઢમઢમઢમ.....

કરો રમકડાં કૂચકદમ.....

તમે જે રમકડાંથી રમ્યાં હો તેમાં રંગ પૂરો :

વાતચીત :

૧.	તમને રમકડાં રમવાં ગમે છે ?
૨.	તમે ક્યારે રમકડાંથી રમો છો ?
૩.	ક્યું રમકડું તમે કોઈને ન આપો ?
૪.	તમારે ક્યું રમકડું જોઈએ છે ?
૫.	તમારા ભાઈ કે બહેનને ક્યું રમકડું ગમે છે ?
૬.	કયા રમકડાની તમને બીક લાગે છે ?

આ પ્રકારના પ્રશ્નોની બાળકો સાથે ચર્ચા કરો. બાળકો મુક્ત મને પોતાની વાત રજૂ કરે અને મિત્રોને પૂછે એ અપેક્ષિત છે.

વાર્તા :

રમકડાવાળા રૂપેશકાકા

એક હતા રૂપેશકાકા. એમને બાળકો ખૂબ ગમે. રૂપેશકાકાનાં સંતાનો અમેરિકા રહેવા ગયાં પછી તેમને ક્યાંય ગમતું નહોતું. રૂપેશકાકાના ઘરે ઘણાં બધાં રમકડાં હતાં. રૂપેશકાકાએ આસપાસનાં બાળકોને પોતાના ઘરે બોલાવવા એક રૂમમાં રમકડાં ગોઠવ્યાં અને પોતાના ઘરને ‘ટોયહાઉસ’ નામ આપ્યું.

‘ટોયહાઉસ’માં બાળકોને ખૂબ જ મજા પડતી. આ રમકડાં બાળકોને ઘરે લઈ જવા માટે રૂપેશકાકાએ એક પાટીયા પર લખ્યું. “એક રમકડું આપી જાઓ અને બે લઈ જાઓ.”

અક્ષય અને શ્રીકાંત બેય પાક્કા ભાઈબંધ. અક્ષયને રૂપેશકાકાનું ટોયહાઉસ ખૂબ ગમી ગયું. તે ત્યાં ઘણીવાર રમવા જાય. પણ શ્રીકાંત તેની સાથે ન આવે. એ તો આખો દિવસ મોબાઈલથી જ રમ્યા કરે. અક્ષય પોતાની પાસે રહેલું વિમાન રૂપેશકાકાને આપી આવ્યો અને તેના બદલામાં બીજાં બે રમકડાં લઈ આવ્યો : એક જેસીબી અને બીજું બોલતું વાંદરું.

અઠાવીસ

અક્ષયે ઘરે આવી બોલતું વાંદરું શ્રીકાંતને રમવા માટે આપ્યું. શ્રીકાંતે પહેલાં તો ના પાડી. પણ જેવું જોયું કે, આ વાંદરું તો આપણે જેવું બોલીએ એવું બોલે છે એટલે એણે તુરંત મોબાઈલ મૂકીને વાંદરા સાથે વાતચીત ચાલુ કરી. શ્રીકાંત જેવું બોલે એવું વાંદરું પણ બોલે. શ્રીકાંત ગુસ્સે થાય તો વાંદરું પણ ગુસ્સે ભરાય. દાંત કાઢે તો એ પણ દાંત કાઢે. અક્ષયને પણ આ જોઈ ખૂબ મજા આવી. તેણે શ્રીકાંતને કહ્યું, “તું એકવાર મારી સાથે ચાલ, રૂપેશકાકાના ઘરે આવાં તો અનેક રમકડાં છે.” શ્રીકાંતને ટોયહાઉસ જવાનું બહુ મન થયું. એક દિવસ તે અક્ષય સાથે ત્યાં ગયો. ને પોતાનો મોબાઈલ ત્યાં આપીને તે ગડથોલિયાં મારતું ગલુડિયું અને વાતો કરતો પોપટ લાવ્યો.

એક રવિવારે શ્રીકાંત, અક્ષય અને અક્ષયની બહેન ઋચા ત્રણેય પહોંચ્યાં રૂપેશકાકાના ઘરે. ટોયહાઉસમાં જ્યાં જુઓ ત્યાં રમકડાં જ રમકડાં. ચાવીવાળાં, રિમોટવાળાં, તાલી પાડતાં, કૂદકા મારતાં, દીવાલ પર ચડતાં, હવામાં ઊડતાં, માથું હલાવતાં, આંખો પટપટાવતાં અનેક રમકડાં જોઈને ત્રણેય બાળકો હરખાઈ ગયાં. ટ્રેનથી રમે, ઢીંગલીને રમાડે, રિમોટથી ગાડી ચલાવે, રીંછને નવડાવે, ગલૂડિયાંને દોડાવે, રસોડામાં રસોઈ બનાવે. આમ અનેક રીતે બાળકો આનંદ આનંદ કરવા લાગ્યાં.

ઋચાએ તો શિક્ષક બનીને બધાંય રમકડાંને ભણવા બેસાડી દીધાં. બોલતું વાંદરું પણ ભણવા બેઠું હતું. ઋચાબેન જેવું બોલે, એવું એ બોલે. પોતાના ચાળા પાડ્યા એટલે બેને એને ક્લાસની બહાર ઊભું રાખી દીધું, બોલો ! અક્ષયે સાપસીડીની રમત શ્રીકાંત સાથે રમવાની ચાલુ કરી. બારી પાસે એક કબૂતર ઋચાએ જોયું, એ તો એને લેવા દોડી. ત્યાં એ કબૂતર તો ઊડી ગયું. એને એમ કે રમકડાંનું હશે. બધાં હસી પડ્યાં, ઋચા પણ ખૂબ હસી.

જવાબ લખો :

૧. ટોયહાઉસમાં કયાં કયાં રમકડાં હતાં ?

ઓગણત્રીસ

૨. અક્ષય અને શ્રીકાંત કઈ રમત રમતા હતા ?

૩. બોલતું વાંદરું જોઈને કોણે મોબાઈલ મૂકી દીધો ?

૪. અક્ષયે ક્યું રમકડું ટોયહાઉસમાં મૂક્યું ?

૫. ટોયહાઉસમાં તમે ક્યું રમકડું મૂકવા આપશો ?

૬. તમે કોને કોને રમકડાં રમવા આપો છો ?

૭. તમને રૂપેશકાકાના ટોયહાઉસમાંથી ક્યું રમકડું લેવું ગમશે ?

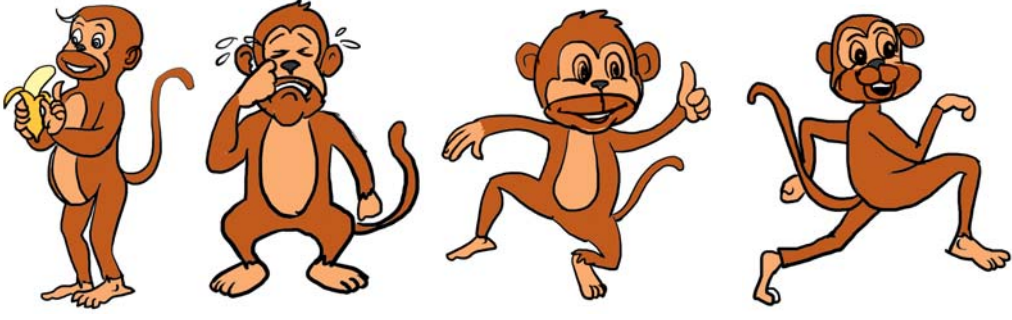
 વાતચીત :

- ચાલો, આપણે સૌ હસીએ. (બાળકોને મોટે મોટેથી જુદી જુદી રીતે હસવાનું કહો)
- તમારે ટોયહાઉસમાં જવું છે ? ત્યાં જઈને શું કરશો ?
- આ પાઠમાં કયાં કયાં છોકરા-છોકરીનાં નામ આવે છે ? તેમાંથી તમને ક્યું નામ ગમે છે ?

ત્રીસ

વાંદરું કરે તેવો અભિનય કરો :

- ચાલો, ગાઈએ ગીતડું : ટરરર..... ટરરર..... ઢમઢમઢમ.....

વાંચો, સાચું કે ખોટું લખો.

૧. રૂપેશકાકાને બાળકો ગમતાં ન હતાં.
૨. ઋચાને શિક્ષક-શિક્ષક રમવું ગમતું હતું.
૩. અક્ષય આખો દિવસ મોબાઈલથી જ રમતો હતો.
૪. શ્રીકાંત ગાતું ગલુડિયું લાવ્યો.
૫. કબૂતર રમકડાંનું હતું.

ચાલો, રમકડાંથી રમીએ :

બાળકોને ઘરેથી તેમને ગમતું એક રમકડું લાવવાનું કહો. એનું પ્રદર્શન વર્ગમાં ગોઠવો.

બાળકોને આ પ્રદર્શનમાં ગોઠવેલાં તમામ રમકડાંનો પરિચય કરાવો. જેનું રમકડું છે, એ જ બાળક તે રમકડા વિશે બોલે. રમકડાંનો પરિચય થઈ ગયા પછી કયું રમકડું કોનું છે ? એ રમત રમાડો. વારાફરતી એક-એક રમકડું શિક્ષક બતાવશે અને વિદ્યાર્થી એ રમકડું જેનું હશે એ બાળકનું નામ બોલશે. બાળકોને જૂથમાં બેસાડી આ રમકડાં રમવા આપો.

એકત્રીસ

હવે, આપણે રમકડું બનાવીએ :

બાળકો પોતાના હાથનો ઉપયોગ કરી સર્જનનો આનંદ મેળવે એ માટે તેમને આ પ્રવૃત્તિ કરાવવી. માટીકામ માટે ભીની લાલ માટી કે કલે પણ વાપરી શકાય. શાળામાં માટી ઉપલબ્ધ ન હોય તો બાળકોને થોડીથોડી માટી લાવવા કહી શકાય. આ પ્રવૃત્તિ પછી બાળકોને પોતાનો અનુભવ બધા વચ્ચે કહેવા પ્રોત્સાહન આપો. સૌ પ્રથમ ફોટામાં દેખાતા માટીનાં રમકડાં વિશે પ્રશ્નો પૂછો.

માટી વડે તમને ગમતું કોઈ એક રમકડું બનાવો. આ માટે તમારા શિક્ષકની મદદ લો.

ગીત ગાઓ :

શિક્ષકે આ ગીત અભિયન સાથે ગવડાવવું.

રંગબેરંગી રમકડાં

રંગબેરંગી રમકડાંની ગાડી આવી રે

નાનાં-મોટાં જોવા ચાલો શું શું લાવી રે...

હાથી, ઘોડા, ઊંટ લાવી,

ચકલી, પોપટ, મેના લાવી

બત્રીસ

દડા સાથે બેટ લાવી

રીંછ લાવી, વાઘ લાવી, વાંદરા લાવી રે..... નાનાં-મોટાં.....

છુકછુક એન્જિન ગાડી લાવી

પમપમ કરતી મોટર લાવી

ઊડતું વિમાન લાવી

નાની-મોટી સાઈકલ લાવી

કુગ્ગા ને ફરફરિયાં સાથે મોર લાવી રે..... નાનાં-મોટાં.....

પિપૂડાં-પિસ્તોલ લાવી

નાનો એવો ઢોલ લાવી

ફરતું ચકડોળ લાવી

બહેન માટે ડોલ લાવી

નાની-મોટી ઢીંગલીઓ ને ઘિસલ લાવી રે..... નાનાં-મોટાં.....

વાતચીત :

બાળકોને નીચેના પ્રશ્નો પૂછી માહિતી લાવવા કહો. પછીના દિવસે બાળકોને મળેલા જવાબોની વર્ગમાં ચર્ચા કરાવો.

- તમારા દાદા-દાદીને પૂછો તેઓ ક્યાં ક્યાં રમકડાંથી રમતાં હતાં ?
- તમારા મમ્મી-પપ્પાને પૂછો તેઓ ક્યાં ક્યાં રમકડાંથી રમતાં હતાં ?
- તમે કોઈ રમકડું જાતે બનાવ્યું છે ? શું બનાવ્યું ? કેવી રીતે ? તેના વિશે કહો.

ગીતમાંથી લખો :

૧. જેમાં ‘ટ’ આવતો હોય તેવા શબ્દો : મોટી

તેત્રીસ

૨. જેમાં 'ડ' આવતો હોય તેવા શબ્દો : રમકડાં

૩. જેમાં 'વ' આવતો હોય તેવા શબ્દો : આવી

નીચેના શબ્દોમાં 'ક્ષ' પર ગોળ કરો :

અ ક્ષ ર	ક્ષ ત્રિ ય	ક્ષિ તિ	ભ ક્ષ ક	ક્ષા ત્ર ધ મ
દ ક્ષા	ન ક્ષ ત્ર	ર ક્ષા	ર ક્ષ ક	રા ક્ષ સ
ક્ષા ર	અ ક્ષ ય	મૂળા ક્ષ ર	અ ક્ષ ર ધા મ	ર ક્ષ ણ

નીચેના શબ્દોમાં 'શ્ર'ની નીચે લીટી દોરો :

શ્રુતિ	શ્રીનાથજી	જયશ્રી	મિશ્રિત	શ્રેણિક
સર્વશ્રેષ્ઠ	શ્રીમાન	આશ્રિત	બહુશ્રુત	શ્રેણી
શ્રેષ્ઠ	શ્રેય	સુશ્રી	સુશ્રુત	અશ્રુ

ગમતું નામ પસંદ કરો અને રમો :

રૂપેશ, શ્રવણ, શ્રુતિ, રૂપા, ઋતુ, ઋચા, જયશ્રી, શ્રીદેવી, ક્ષિતિ, અક્ષય, શ્રીરામ, ઋષિ, અક્ષર

કોઈ એક નામ પસંદ કરો.

હવે, તમારા શિક્ષક રમત રમાડશે એ રમત રમો.

બાળકની કુલ સંખ્યા મુજબ કાર્ડ બનાવો. અલગ અલગ કાર્ડ પર ઉપર લખેલાં નામ લખવાં. દરેક બાળકને તેમની પસંદગીનું નામ પૂછો અને તેનું કાર્ડ આપો.

ચોત્રીસ

રમત - ૧ : ‘અમે એક અક્ષરવાળાં’ રમત રમાડો. એક બાળક ખંજરી વગાડશે. બધાં બાળકો વર્તુળમાં દોડશે. ખંજરી બંધ થાય એટલે એકસરખા અક્ષરવાળાં બાળકો જૂથ બનાવશે. ચાર ટુકડી **ક્ષ**, **શ્ર**, **ઋ** અને **૩**માં વહેંચવા કહો.

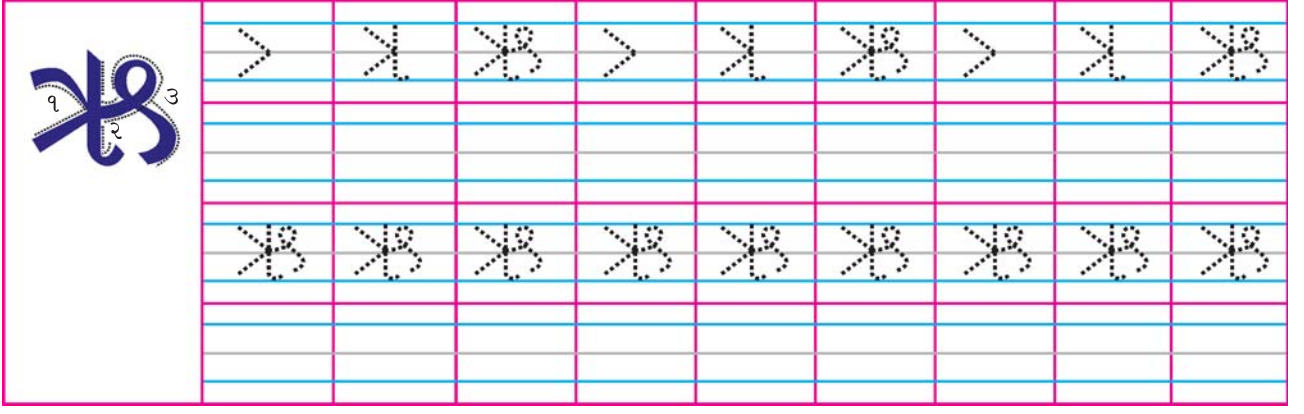
રમત - ૨ : “નવું નામ નવું કામ” બાળકને જે નામ પહેરાવ્યું છે, તમે એ નામથી બોલાવે તો જ તમે કહો તેમ કરવાનું. બાળકનું મૂળ નામ બોલો તો કરવાનું નહિ. જેમ કે, રાહુલને **ઋષિ** નામ પહેરાવ્યું છે અને તમે ઋષિ ઊભો થા કહો તો ઊભું થવાનું પરંતુ રાહુલ બેસી જા એમ કહો તો બેસવાનું નહિ.

આ રીતે લખો :

	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ
	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ

	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર
	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર

પાંત્રીસ

● ચાલો, ગાઈએ ગીતડું : ટરરર..... ટરરર..... ઢમઢમઢમ

વાંચો અને લખો :

૧. ઋષભ વાંચે છે.

૨. આ ઋગ્વેદ છે.

૩. ઋષિ યજ્ઞ કરે છે.

૪. શ્રવણ કાવડ લઈને ગયો.

૫. મારા અક્ષર સારા છે.

છત્રીસ

૬. આ રૂમ સારો છે.

૭. ખાંસી આવે તો રૂમાલ વાપરો.

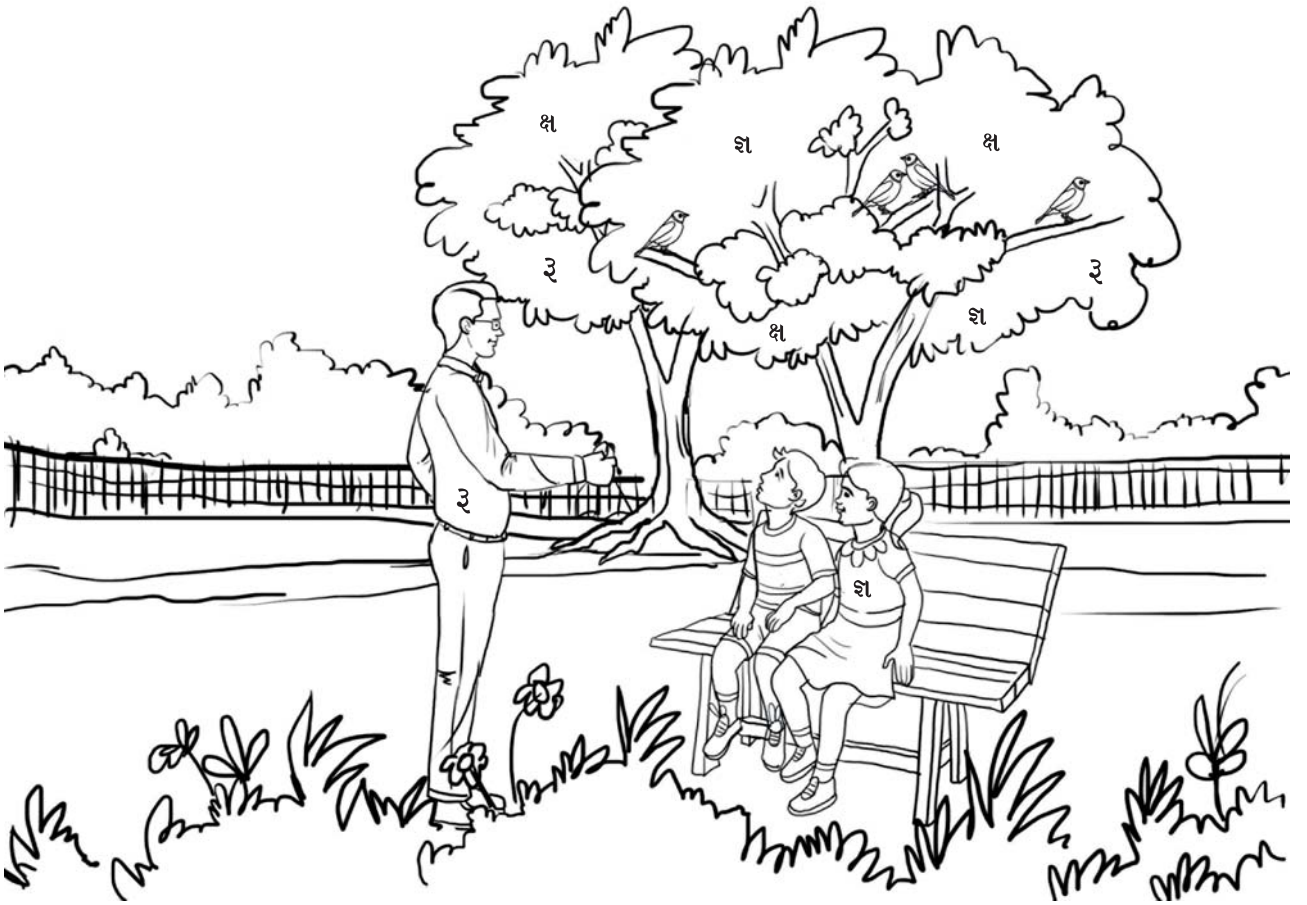
૮. રોજરોજ શ્રમ કરવો.

૯. દર ચાર મહિને ઋતુ બદલાય છે.

૧૦. હંમેશાં ક્ષમા આપો.

રંગ પૂરો :

ચિત્રમાં રંગબેરંગી ક્ષ, શ્ર, ઋ, ર અક્ષરોથી રંગ પુરાવો.

સાડત્રીસ

જરા વાંચો તો...

રૂપાલી અને ઋત્વિક બંને ગયાં બગીચામાં. બંને બાંકડે બેઠાં. બંને પાક્કાં મિત્ર. બગીચામાં લીલાંછમ વૃક્ષો. વૃક્ષો પર રૂપાળાં પક્ષીઓ. રૂપાલીના માથા પર અચાનક ટપ દઈને કંઈક પડ્યું. ઋત્વિકે ઉપર જોયું અને હસ્યો. ત્યાં તેમના શિક્ષક આવ્યા. રૂપાલીને રૂમાલ આપીને ખડખડાટ હસ્યા. શિક્ષક સામે જોઈને રૂપાલી અને ઋત્વિક પણ ખૂબ હસ્યાં.

સુધારીને લખો :

૧. રૂપાલી અને શિક્ષક બાંકડા પર બેઠાં.

૨. ઋત્વિકના માથા પર ટપ દઈને કંઈક પડ્યું.

૩. રૂમાલ ખડખડાટ હસ્યો.

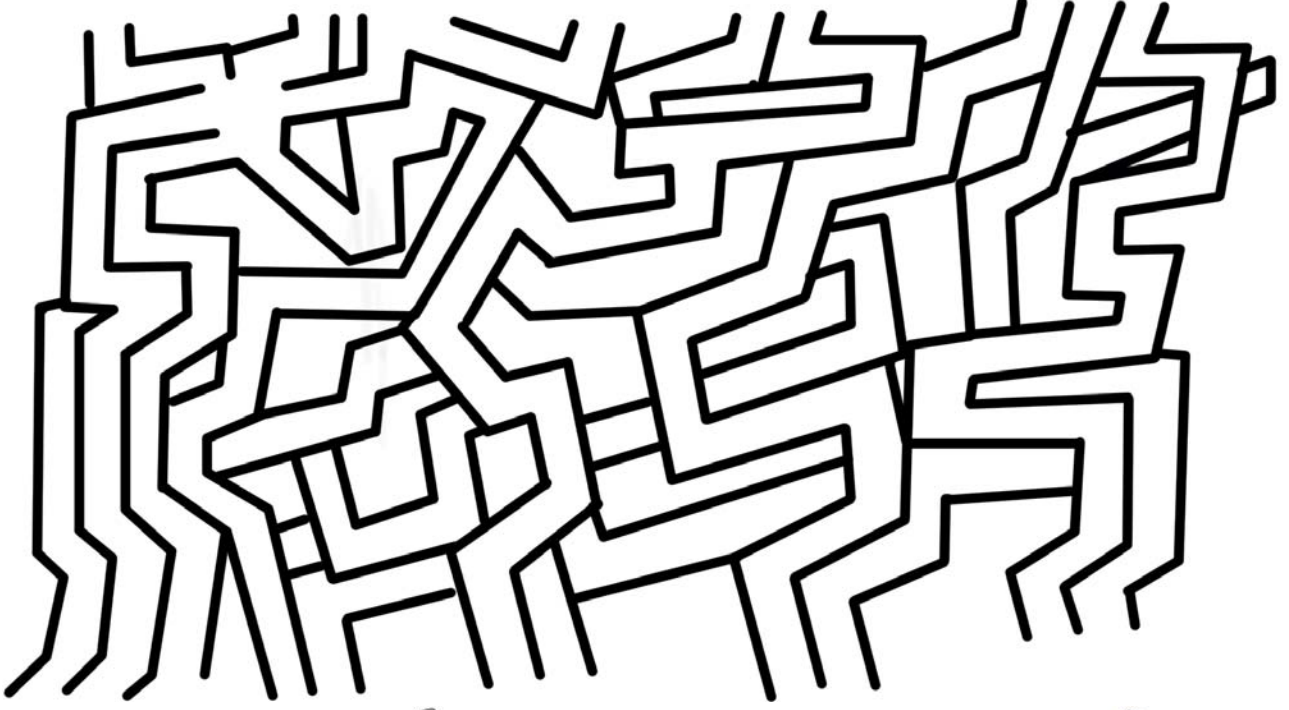
૪. પક્ષી સામે જોઈને બંને મિત્રો હસ્યાં.

૫. રૂપાળાં વૃક્ષો પર લીલાંછમ પક્ષીઓ હતાં.

આડત્રીસ

કોને શું મળશે ? ભુલભુલામણીમાં લીટી દોરી વાહન સુધી પહોંચાડો.

ખાલી જગ્યા પૂરો :

૧. ચશ્માંવાળા ને મળી.

૨. બે ચોટલાવાળી ને મળી.

૩. છોકરીને મળી.

૪. છોકરાને મળી.

ઓગણચાળીસ